

Gemeente Zutphen
Team Ruimte, Economie en Duurzaamheid
De heer R. de Groot
Postbus 41
7200 AA ZUTPHEN

Doorkiesnummer:
Faxnummer:

Datum: 21 december 2018

Referentie: 2018.088.TE.g1

Betreft: Zienswijze over ontwerpbestemmingsplan Zonneakker Revelhorst, gemeente Zutphen, 119917

Geachte heer De Groot,

heeft met interesse kennisgenomen van het ontwerpbestemmingsplan Zonneakker Revelhorst in de gemeente Zutphen. Wij willen van de mogelijkheid gebruik maken om als bestuur, namens onze leden, op enkele onderdelen een reactie te geven.

De landbouw is van grote betekenis in het buitengebied van de gemeente Zutphen. Vanuit economisch, sociaal en landschappelijk oogpunt is de landbouw een onmisbare drager van het gebied. Landbouw is immers de hoofdfunctie in het buitengebied. De landbouw heeft in de loop van de eeuwen mede het landschap gevormd. Dus zonder enige twijfel heeft de landbouw een belangrijke rol als beheerder van het landschap en die rol accepteert zij ook binnen de daarvoor relevante kaders. Belangrijke randvoorwaarden zijn dat de land- en tuinbouw zich kan ontwikkelen en aanpassen aan de eisen die de markt en maatschappij aan haar stellen.

Energietransitie

Wij begrijpen dat de gemeente Zutphen, net zoals andere Nederlandse gemeenten, zich bezig moet gaan houden met de energietransitie. Van daaruit wordt er gezocht naar duurzame vormen voor de opwekking van energie. Wij lezen dat de gemeente Zutphen de ambitie heeft om snel zoveel als mogelijk schone energie op te wekken en in 2030 energieneutraal wil zijn. Wij denken dat u veel opties heeft om deze ambitie te kunnen realiseren en vragen u dan ook om naar passende vormen van de energietransitie te zoeken. is voorstander van duurzame (energie) productie, die past in de omgeving en circulair duurzaam is. Zonneparken voldoen ons inziens hier niet aan. Wij vinden dat er voor overheden een stimulerende rol ligt om in ruimtelijk beleid eerst de opties binnen gebouwd gebied te benutten, alvorens er toestemming verleend wordt voor het ontwikkelen van zonneparken in het agrarisch buitengebied, dit vanwege het principe van zuinig omgaan met landbouwgrond. De agrarische gronden moeten vrijwaard blijven van zonnepanelen omdat zonnepanelen op landbouwgrond de primaire productie van voedsel, voer en/of grondstoffen voor een langere periode frustreert. Dit heeft een negatief effect op de agrarische structuur. De beperkte hoeveelheid landbouwgrond in de gemeente Zutphen wordt door aanleg van zonneakkers verder beperkt waardoor het voor de landbouw steeds moeilijker wordt om te voldoen aan eisen die markt- en maatschappij haar stellen.

Een voorbeeld hiervan is grondgebondenheid en de daarbij behorende 'koe in de wei'. Vanwege een verdere beperking van het areaal landbouwgrond in de gemeente loopt de prijs van landbouwgrond op, waardoor de aankoop van grond moeilijker wordt en het zeer lastig wordt, zeker voor de jonge boeren, een grondgebonden bedrijf te realiseren. Terwijl u juist in uw visie landelijk gebied Zutphen aangeeft de ontwikkeling van de agrarische sector de ruimte te willen geven en dat u het accent wilt leggen op grondgebonden agrarische bedrijvigheid. Naast dat zonneparken een belemmering vormen voor de agrarische sector om te voldoen aan de eisen van markt- en maatschappij, worden de gronden een generatie lang uit de agrarische productie genomen en zijn ze niet beschikbaar voor een duurzame (economische en structurele) ontwikkeling van agrarische bedrijven in het gebied.

Alternatieven

Volgens ons zijn er veel alternatieven voor een duurzame opwek van energie. Wij zien nog steeds een uitdaging voor zonnepanelen op daken, waarbij we ons sterk maken voor goede en praktische regelingen (asbestsanering, alternatief salderen, SDE+, regeling Verlaagd Tarief) en het verkrijgen van financiële ondersteuning uit deze regelingen, waarbij ook voor de landbouwers zonnepanelen op daken leidt tot een redelijke en financierbare businesscase.

Onder paragraaf 3.3.1.4 van het ontwerpbestemmingsplan geeft u aan dat de ontwikkeling in overeenstemming is met de 'Visie landelijk gebied Zutphen'. In deze visie lezen wij dat de gemeente ruimte wil bieden voor zonne-energie, maar daarbij wel prioritering aanbrengt. U geeft in deze visie aan dat de prioriteit ligt bij het stimuleren van het realiseren van zonnepanelen op daken van bestaande bebouwing. Wij vragen u dan ook om deze prioritering vast te houden en niet eerst agrarische gronden te benutten voor zonne-energie, alvorens de daken gevuld zijn.

Indien het buitengebied wel gebruikt wordt, dient er eerst naar plaatsing van zonnepanelen op het bouwblok (bebouwd en onbebouwd) en naar niet-agrarische functies gekeken te worden. Hierbij denk ik aan bedrijventerreinen, geluidswallen of -schermen, waterbergingen, oppervlaktewater in de vorm van plassen en meren, overhoeken en bermen.

Wildgroei voorkomen

Pas als de bovenstaande opties in bepaalde gebieden niet mogelijk zijn, zou er gekeken kunnen worden naar de plaatsing van zonnepanelen op minder courante stukken landbouwgrond. Wij zien nog verschillende mogelijkheden in de gemeente Zutphen om zonnepanelen te plaatsen op gebouwen, braakliggende bouwgrond of als overkapping bij parkeerplaatsen. Pas als deze plaatsen zijn gebruikt en ook andere energieopwekking niet mogelijk blijkt te zijn, zijn wij bereid om in gesprek te gaan over het gebruik van landbouwgrond. Een belangrijk criterium hierbij is dat een wildgroei van zonneweides in uitgesproken landbouwgebieden moet worden voorkomen. Eén van de voorwaarden waarvoor ik pleit is dat er een maximum van 25 jaar verbonden wordt aan de totale duur én dat de agrarische bestemming van het perceel wordt gehandhaafd. Wij willen de gemeente oproepen om te starten met het maken van een integrale landschapsvisie voor het buitengebied zodat een wildgroei van zonneparken op ad hoc gekozen locaties wordt tegengegaan.

U geeft onder paragraaf 3.2.3 aan dat een deel van het plangebied niet is gelegen in een gebied dat door de provincie aangeduid is voor grote zonneparken. Wij verwachten dat de ambitie om klimaatneutraal te worden zeker ook te halen is zonder het plaatsen van zonnepanelen op landbouwgrond en pleiten ervoor om zeker niet buiten de bestaande kaders die de provincie heeft aangegeven toch zonneparken aan te leggen op andere plaatsen.

Beleidskaders

In de beschrijving van het Rijksbeleid en het Provinciale beleid onder hoofdstuk 3 van het ontwerpbestemmingsplan Zonneakker Revelhorst neemt u de motie van het kamerlid Dik-Faber over het opstellen van een zonneladder in samenspraak met decentrale overheden nog niet mee (*Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, 32 813, nr. 204*). Deze motie is met een ruime meerderheid aangenomen. De motie spreekt onder meer uit dat primair onbenutte daken en terreinen worden benut voor zonnepanelen en dat de landbouw en natuur zo veel mogelijk worden ontzien.

Deze visie komt overeen met die van de Raad van State en wij vragen u dan ook om de afwegingen en uitspraken die in de motie worden beschreven mee te nemen bij de afwegingen die u maakt over uw beleid en over het Rijksbeleid. Daarnaast heeft de Raad van State onlangs de uitspraak gedaan dat het planologisch regime voor het plaatsen van zonnepanelen op landbouwgrond van de gemeente Leeuwarden te ruim is. Wij verzoeken u om deze uitspraak mee te nemen in uw afwegingen rondom dit ontwerpbestemmingsplan.

MER

U geeft in paragraaf 4.10.2 van het ontwerpbestemmingsplan Zonneakker Revelhorst aan dat een MER-beoordeling niet noodzakelijk is vanwege het ontbreken van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Wij constateren echter dat er met de mogelijke negatieve effecten op de bodem onvoldoende rekening is gehouden. Door de zonnepanelen bereiken zonlicht en water de grond nauwelijks meer, de effecten hiervan kunnen groot zijn.

Wij vinden het van belang te voorkomen dat het draagvlak voor duurzame energie wordt ondermijnd door grootschalige toepassingen van zonnepanelen in het landelijk gebied met een forse inbreuk op landbouw en landschap. Hoewel het gemiddelde zonnepark niet MER-plichtig is, ligt het in onze ogen voor de hand om bij grote oppervlaktes (meer dan 3 hectare) de impact voor de omgeving goed in kaart te brengen. Voor deze situaties wil de Raad van State pleiten voor een gedegen Landbouw-Effect-Rapportage (LER). Het in kaart brengen van effecten maakt het mogelijk om belangen goed te wegen en kan bijdragen in het creëren van draagvlak.

Tot slot

Onze bevindingen zijn opgesteld door bestuursleden van de Raad van State die de belangen van hun leden in de betreffende gebieden behartigen.

We vertrouwen erop dat bovenstaande opmerkingen worden meegenomen in het vervolg. Mocht u over de visie en onze reactie van gedachten willen wisselen, dan zijn wij graag bereid tot een gesprek. Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze brief dan kunt u contact opnemen met de mevrouw.

Aan de gemeenteraad van de Gemeente Zutphen

Team Ruimte, Economie en Duurzaamheid

T.a.v. de heer R. de Groot

Postbus 41

7200 AA Zutphen

Zutphen 22 12 2018

Onderwerp: zienswijze tegen ontwerp-bestemmingsplan

Ontwerpbestemmingsplan Zonneakker Revelhorst, gemeente Zutphen

(NL.IMRO.0301.bp1003ZPRevelhorst-on01)

Ontwerp-omgevingsvergunning:

Zaaknummer: 119917

Geachte raad,

In het plaatselijk nieuwsblad "contact" van 12 november 2018 is het ontwerpbestemmingsplan Zonneakker Revelhorst bekend gemaakt.

Hierbij maak ik mijn zienswijze kenbaar over dit ontwerp-bestemmingsplan.

Een aantal argumenten ligt aan deze zienswijze ten grondslag. Deze komen hieronder puntsgewijs aan de orde.

1. Zonnepark voegt weinig toe

Een enkel zonnepark voegt weinig toe, het aantal geplaatste zonnepanelen in heel Nederland is 2.3 miljoen en heeft maar een rendement voor circa 750.000 huishoudens (2.1 Mwh).

Windenergie geeft veel meer rendement, de tot nu toe geplaatste windmolens hebben een opbrengst van 11 Mwh

Zonneakker Revelhorst, 7 ha. goed voor 28.000 panelen, geeft maar een rendement voor 1750 woningen. Terwijl er in de gemeente Zutphen bijna 22.000 woningen staan. Kosten voor het aanleggen is €10.000.000,00

Plaats een windmolen of aan de rand van de IJssel, dit geeft een rendement voor 2000 huishoudens. Kosten van een windmolen is € 3.000.000.

Voor dezelfde investering van zonnepark Revelhorst, 3 windmolens, bedien je 6000 huishoudens, voor de duur van 15 tot 20 jaar. Terwijl de zonnepanelen een rendement hebben van 100 % voor 12 jaar. En de zon schijnt niet altijd, maar 10 %.

Conclusie: geen goede investering, hier hebben alleen de firma Sunvest en Roosdom Tijhuis baat bij.

(bron: ECN part of TNO).

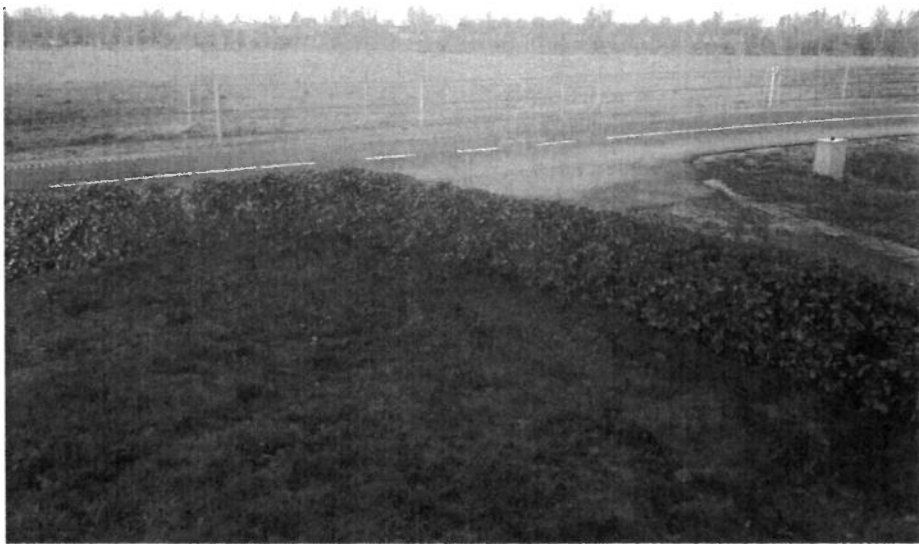
2. Stuit gebied

Het stuit gebied is bedacht als een uitloop gebied voor Zutphenaren die aan de rand wonen van het zonneakker Revelhorst. Vele wandelaars maken gebruik van de Lansinkweg richting Bronsbergen of omgekeerd en dan zouden zij zicht krijgen op 28.000 zonnepanelen met veel reflectie. Het achterliggende idee van het stuit gebied wordt dus met de plaatsing van de panelen teniet gedaan.

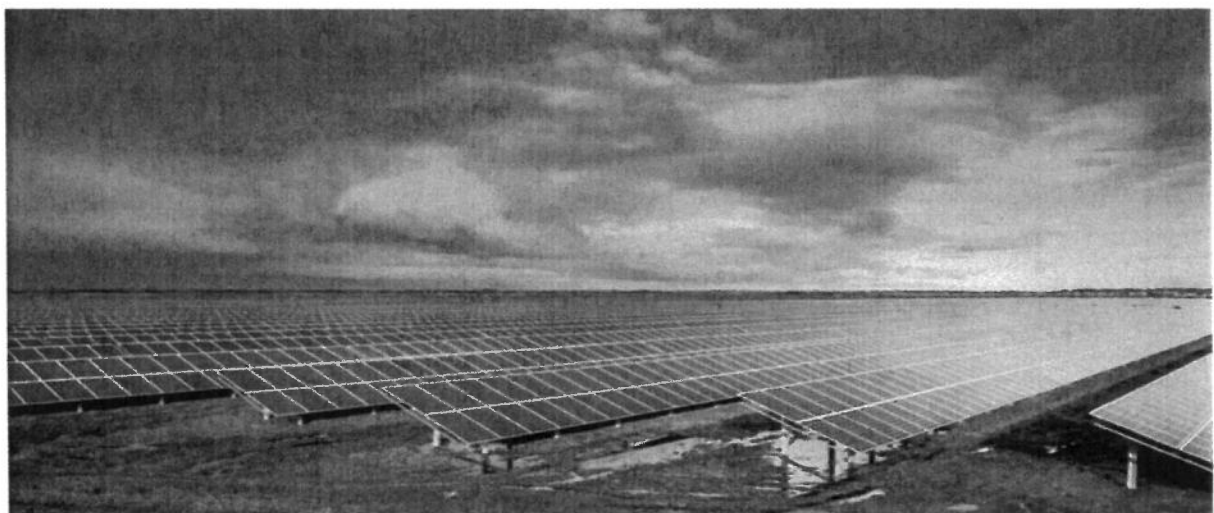
3. Zicht belemmering

We hebben nu een vrij uitzicht zoals op de onderstaande foto. II
wonende aan de ... sinds 1998, stelde dit tevens als één van de
voorwaarden toen we dit pand gingen kopen, het weidse uitzicht.





Onderstaande tekening met zonnepanelen wordt nu ons uitzicht. Ons voorstel is dat er een andere locatie wordt gezocht voor een dergelijk plan, bijvoorbeeld op de Mars, daar staan vele terreinen leeg. Of op daken van dichtbij liggende bedrijfspanden, ziekenhuis, gevangenis, enz.



4. **Reflectie van de panelen**

Zoals de foto's tonen is er veel reflectie van de panelen en dit schaadt ook het zicht.

5. **Manege Zutphen**

Manege Zutphen heeft het grondstuk waar de panelen komen te staan, destijds ingezaaid met bijzondere planten, waarop verschillende vogelsoorten hun voedsel tot zich nemen. Door de plaatsing van de panelen kan dit niet meer. Dit schaadt dus de dieren in de omgeving.

Conclusie: er zijn betere locaties te vinden voor een zonnepanelen park en de investeringen wegen niet op tegen de kosten.

Op basis van de bovenstaande argumenten maak ik bezwaar tegen het ontwerp-bestemmingsplan zonneakker Revelhorst.

Naar aanleiding van het voorgaande verzoek ik u met inachtneming van mijn zienswijze het ontwerp-bestemmingsplan niet vast te stellen. Ik ga er van uit dat u mij van de verdere procedure op de hoogte houdt.

Hoogachtend,

24 december 2018

**Zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan Zonneakker Revelhorst, gemeente Zutphen
((NL.IMRO.0301.bp1003ZPRevelhorst-on01) / Ontwerp-omgevingsvergunning
(zaaknummer:130396)**

Wij maken bezwaar tegen het ontwerpbestemmingsplan Zonneakker Revelhorst en tegen de daarbij behorende ontwerp-omgevingsvergunning. Hierbij willen wij aantekenen dat wij op zich niet tegen de aanleg van zonneparken in zijn algemeenheid zijn. Wij hebben vooral moeite met de in dit geval gekozen uitvoering.

Wij hebben contact gehad met Solar Proactive BV over een vogelvriendelijke inrichting van het zonnepark. Solar Proactive schreef ons op 18 mei 2017 het volgende: *"Wij zijn momenteel bezig met de uitwerking van de zonneakker Revelhorst. Graag zou ik met u in gesprek gaan hoe wij rekening kunnen houden met vogels en mogelijk daar faciliteiten voor kunnen aanleggen. Uw input wordt zeer gewaardeerd daarin. Wij hebben als doelstelling om een integrale zonneakker te realiseren. Waar ruimte is voor mens, dier en natuur naast het opwekken van duurzame energie, die hard nodig is om afscheid te kunnen nemen van fossiele brandstoffen. Om de zonneakker is een ruiterspad beoogd, met meidoornhagen en mogelijk nog meer struiken. Daarnaast is op het terrein nog ruimte voor het creëren van habitat voor fauna en het bieden van ruimte en beheersplannen voor flora."*

Na 18 mei 2017 is er diverse keren per mail contact geweest. Op 10 september 2018 hebben wij gereageerd op een conceptplan van Solar Proactive. Onze reactie bestond uit twee delen:

- A. Een algemene opmerking over de door Solar Proactive voorgestelde 'monocultuur' van zonnepanelen, alsmede een suggestie om die monocultuur te voorkomen;
- B. Opmerkingen over te gebruiken kruidenmengels voor het inzaaien, soorten te planten bomen, het maaibeleid, de begrazing door de schapen, het snoeibeleid, een natte zone, het plaatsen van nestkasten en het verstoren van de bodem bij de aanleg.

Solar Proactive heeft op 30 oktober 2018 gereageerd op onze opmerkingen. Onze suggestie (punt A) om een monocultuur van zonnepanelen te voorkomen neemt Solar Proactive niet over. Onze overige suggesties (punt B) vinden wel enig gehoor, maar ook hier zijn er enkele die door Solar Proactive zonder opgave van redenen niet worden overgenomen, zoals onze suggestie om een natte zone te realiseren. Tot onze spijt moeten wij daarom constateren dat Solar Proactive slechts bereid is om louter in de marge enkele vogelvriendelijke maatregelen te nemen, maar dus een grote kans laat liggen om echt een vogel- en natuurvriendelijk zonnepark te ontwikkelen. Van de door Proactive volgens eigen zeggen nagestreefde integrale zonneakker met ruimte voor mens, dier en natuur is in onze ogen geen sprake. Hieronder zullen wij dat nader toelichten.

Ad A

Wij hebben Solar Proactive het volgende geschreven: "De plattegrond die u ons stuurde geeft aan dat alleen aan de randen van het zonnepark begroeiing in de vorm van hagen en wandel- en ruitpaden zijn gesitueerd. Dat betekent dat alleen daar mogelijkheden bestaan om een vogelvriendelijke inrichting te bewerkstelligen. In het middengebied ontstaat een 'monocultuur' van zonnepanelen, welke vogels weinig te bieden heeft. Dat is naar onze mening een gemiste kans. Graag brengen wij het solarpark de Kwekerij onder de aandacht waarbij veel ervaring is opgedaan met een natuurvriendelijke (en daarmee ook vogelvriendelijke) inrichting. De Kwekerij is ontworpen als duurzaam park, waarbij energieopwekking, natuurontwikkeling en burgerparticipatie hand in hand gaan. Die combinatie is mogelijk doordat tussen de panelen ruimte is uitgespaard voor waterpartijen, speelplekken, taluds, bloemrijke randen, lage struiken en enkele bomen. Het beheer van het groen vindt deels plaats door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarbij wordt ook een schaapskudde ingezet. Wij sturen u met deze reactie ook een plattegrond van De Kwekerij mee. Als u echt ruimte wilt maken voor natuur en vogels, dan betekent dit het plaatsen van minder panelen. Dan doet u iets voor de natuur en voor vogels en mag u uw park met recht een natuur- en vogelvriendelijk park noemen. Als u vasthoudt aan het aantal panelen en u beperkt de vogelvriendelijke inrichting slechts tot de randen, dan is de natuurwinst zeer beperkt."

Solar Proactive heeft hierop gereageerd door te stellen dat *"het klopt dat de grootste groene buffers zich aan de randen bevinden, maar dat het middenterrein ook niet helemaal volgeplaatst wordt met zonnepanelen. In totaal wordt minder dan 60% van het totale terrein met zonnepanelen bedekt, de overige ruim 40% is boomwal, hagen en akkerranden. Het totaal is afgesloten van de omgeving dus een rustig gebied voor vogels (en andere flora en fauna). Onder de panelen komen in het najaar schapen om te grazen, de rest van het jaar is er sprake van een rustsituatie."*

Reactie : Solar Proactive stuurt ons hiermee met een kluitje in het riet. De bij het bestemmingplan behorende plattegrond is exact dezelfde als die wij hebben becommentarieerd. En op die plattegrond is te zien dat het hele middenterrein wel degelijk helemaal volgeplaatst zal worden met zonnepanelen. Van boomwal, hagen en akkerranden is op het middenterrein geen sprake, terwijl de essentie van onze suggestie was om daar juist wel op enige manier rekening mee te houden. In onze ogen is dat goed mogelijk door het aantal panelen te beperken.

Ad B

Uit de reacties op onze suggesties uit punt B maken wij op dat Solar Proactive kiest voor een kruidenrijk beheer door het inzaaien van een kruidenrijk mengsel en begrazing met schapen. Wij zijn daar blij mee. Ook is Solar Proactive bereid de beplantingslijst aan te vullen met door ons voorgestelde soorten, zodat meer vogelsoorten daarvan kunnen profiteren. Ook dat waarderen wij zeer. Wij zijn ook blij dat Solar Proactive nestkasten wil plaatsen voor bijvoorbeeld torenvalken, mezen en vliegenvangers. Wij hebben Solar Proactive ook gezegd een natte component in de vorm van een poel te missen. In droge zomers is het essentieel dat vogels ergens in het gebied voldoende water kunnen vinden. Wij hebben Solar Proactive gevraagd of zo iets binnen de grens van het zonnepark aan te leggen zou zijn. Tot onze spijt reageert Solar Proactive hier negatief op door te stellen dat dit onmogelijk is. Het lijkt ons echter heel goed mogelijk om water in het gebied te brengen. Dat is zonder problemen ook gedaan bij het door ons gepropageerde zonnepark De Kwekerij in Hengelo (Bronckhorst). Daar zijn dwars door het zonnepark verschillende waterlopen aangelegd.

Kerkuilen

In de memo mitigerende maatregelen bedrijventerrein Revelhorst 4 en de relatie tot Zonnepark Revelhorst van 19 juli 2018 concludeert Solar Proactive dat aan alle voorschriften om de te verwijderen roestplaats voor de kerkuil te compenseren, wordt voldaan. Wij onderschrijven die conclusie.

Conclusie

Het huidige plan houdt veel te weinig rekening met de door ons bij Solar Proactive voorgestelde vogelvriendelijke maatregelen. Daarom maken wij bezwaar en zien het plan graag aangepast zoals bovenstaand beschreven.